

Адміністративне право і процес

УДК 351.74:343.98(477)

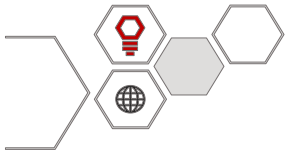
DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18948952>

Адміністративно-правові засади організації та функціонування системи судових експертиз в Україні

Комарницький Михайло Михайлович,
аспірант ЗВО «Львівський університет бізнесу та права»,
м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0009-0003-6560-0322>

Прийнято: 13.11.2025 | Опубліковано: 30.11.2025

Анотація: Стаття присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правових засад організації та функціонування системи судових експертиз в Україні. Проаналізовано нормативно-правову базу регулювання судово-експертної діяльності, зокрема Закон України «Про судову експертизу» з урахуванням змін 2024 року, що запровадили безстрокове свідоцтво з трирічним циклом підтвердження підвищення кваліфікації та інтегрували судово-експертну сферу до загального режиму адміністративного акта через відсилку до Закону України «Про адміністративну процедуру». Досліджено багатовідомчу інституційну архітектуру державних спеціалізованих установ, зокрема науково-дослідних інститутів судових експертиз Міністерства юстиції, експертних служб органів внутрішніх справ, оборони та безпеки, а також механізм залучення фахівців поза штатом державних установ. Проаналізовано процедури атестації та дисциплінарної відповідальності судових експертів, реєстрово-інформаційну інфраструктуру, зокрема державний Реєстр атестованих судових експертів та Реєстр методик проведення судових експертиз, механізми методичного

контролю якості та акредитаційну політику в контексті європейських стандартів ISO/IEC 17025 і рішення Ради ЄС 2009/905/ЈНА. Розглянуто вплив повномасштабної війни на структуру попиту на експертизи, зокрема зростання потреби у вибухотехнічній, військовій, комп'ютерно-технічній та молекулярно-генетичній експертизі, а також євроінтеграційні вимоги до цифровізації, стандартизації та взаємного визнання результатів. Обґрунтовано доцільність створення надвідомчого регулятора судово-експертної діяльності з повноваженнями сертифікації, валідації методик, координації профтестування та акредитаційної політики. Визначено перспективні напрями подальших досліджень у сфері законодавчого реформування системи судових експертиз.

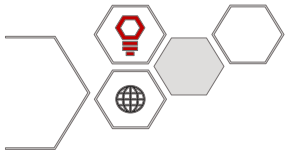
Ключові слова: судова експертиза, адміністративно-правове регулювання, атестація судових експертів, акредитація, якість експертного висновку, судово-експертна діяльність.

Administrative and Legal Foundations of the Organization and Functioning of the System of Forensic Examinations in Ukraine

Mykhailo Komarnytskyi,

Postgraduate Student, Lviv University of Business and Law,
Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0003-6560-0322>

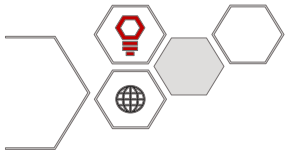
Abstract: The article provides a comprehensive analysis of administrative and legal foundations governing the organisation and functioning of the forensic examination system in Ukraine. The regulatory framework of forensic activities is examined, including the Law of Ukraine "On Forensic Examination" as amended in 2024, which introduced an indefinite certificate with a three-year qualification confirmation cycle and integrated the forensic sphere into the general administrative act regime through a reference to the Law of Ukraine "On Administrative

Procedure". The multi-agency institutional architecture of state specialised institutions is investigated, including research institutes of forensic examinations under the Ministry of Justice, expert services of internal affairs, defence and security agencies, as well as mechanisms for engaging specialists outside state institutions. Attestation and disciplinary liability procedures for forensic experts, registry and information infrastructure, including the State Register of Attested Forensic Experts and the Register of Forensic Examination Methodologies, methodological quality control mechanisms, and accreditation policy in the context of European ISO/IEC 17025 standards and Council Decision 2009/905/JHA are analysed. The impact of the full-scale war on the demand structure for examinations is considered, particularly the growing need for explosives, military, computer-technical and molecular-genetic expertise, along with EU integration requirements for digitalisation, standardisation, and mutual recognition of results. The expediency of establishing a supra-departmental regulator of forensic activities with powers of certification, methodology validation, proficiency testing coordination, and accreditation policy is substantiated. Prospective directions for further research in the legislative reform of the forensic examination system are identified.

Keywords: forensic examination, administrative and legal regulation, attestation of forensic experts, accreditation, quality of expert opinion, forensic activities.

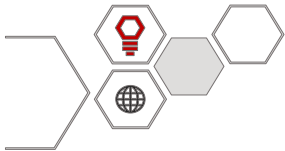
Постановка проблеми. Система судових експертиз є невід'ємним складником публічного адміністрування правосуддя, оскільки регуляція доступу до професії, організація державних спеціалізованих установ, ведення реєстрів, процедури дисциплінарної відповідальності, фінансування та цифрове забезпечення мають виразну адміністративно-правову природу. Закон України «Про судову експертизу» визначає поняття судової експертизи, закріплює принципи законності, незалежності, об'єктивності й повноти дослідження, встановлює суб'єктний склад і розподіляє організаційно-

управлінські повноваження; законодавець у 2024 році інтегрував судово-експертну сферу до загального режиму адміністративного акта через відсилку до Закону України «Про адміністративну процедуру» [11], одночасно модернізувавши модель доступу до професії: безстроковість свідоцтва поєднано з обов'язком підтвердження підвищення кваліфікації за трирічним циклом [1].

Повномасштабна війна суттєво змінила структуру попиту на експертизи та підвищила значення військової, вибухотехнічної, цифрової, судово-медичної й молекулярно-генетичної складових; євроінтеграційний вектор додав імператив наближення до європейських політик якості, цифровізації та акредитації. Міжнародні протоколи документування катувань і цифрових відкритих джерел, а також європейські стратегічні документи щодо розвитку форензики до 2030 року перетворюють якість експертного продукту на категорію міжсистемної сумісності, що безпосередньо залежить від адміністративних рішень у сфері стандартів, методик, інспекційних процедур і професійної підготовки [2, 18]. Зазначені обставини актуалізують потребу системного дослідження адміністративно-правових засад організації та функціонування системи судових експертиз, яке б ураховувало сучасні реалії воєнного часу та євроінтеграційні зобов'язання України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності перебуває у полі зору вітчизняних дослідників, що забезпечує формування наукового підґрунтя для вдосконалення відповідного законодавства. Зокрема, І. М. Овсянникова досліджувала судово-експертну діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання, визначаючи її ознаки, суб'єктний склад та організаційно-правові форми [23]; у подальшому авторка зосередилася на ефективності адміністративно-правового регулювання в умовах євроінтеграції, обґрунтовуючи потребу вдосконалення управлінських механізмів, зовнішнього контролю якості та прозорості [13].

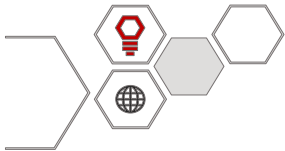

І. І. Яценко розглянув судову експертизу як об'єкт адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва, акцентуючи на необхідності гармонізації вітчизняних стандартів із міжнародними вимогами [22]. Р. В. Тополя послідовно досліджував адміністративно-правові аспекти статусу судового експерта: підстави та порядок виникнення адміністративно-правової правосуб'єктності [27], засади юридичної відповідальності [24] та засоби контролю і нагляду за експертною діяльністю [25].

В. О. Михайлов здійснив порівняння адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності в Україні та країнах ЄС, виявляючи спільні тенденції та відмінності інституційних моделей [26], а також проаналізував історію законодавчих ініціатив у цій сфері [28]. Н. Ткаченко та В. Алексейчук дослідили моделі системи інституцій судової експертизи в Україні з позиції переваг і ризиків різних організаційних конструкцій [29]; у пізнішій праці Н. Ткаченко, В. Алексейчук, В. Юсупов, А. Мировська та О. Чернявська провели порівняльний аналіз моделей організації на основі міжнародного досвіду [14]. Ю. Халюзов досліджував процесуальні аспекти використання експертного висновку в адміністративному судочинстві [30].

Водночас наявні дослідження переважно зосереджуються на окремих аспектах адміністративно-правового регулювання — статусі експерта, окремих видах контролю, порівняльно-правовому аналізу — і не забезпечують цілісного уявлення про систему судових експертиз як єдиний об'єкт адміністративно-правового регулювання в умовах воєнного часу та євроінтеграційних процесів. Недостатньо дослідженими залишаються питання інституційного «зшивання» багатовідомчої архітектури через механізми надвідомчого регулювання, акредитаційної дисципліни та цифрової інтеграції експертних установ.

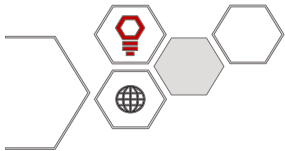
Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексний аналіз адміністративно-правових засад організації та функціонування системи судових експертиз в Україні, що включає дослідження дефініційного апарату,

інституційної архітектури, процедур допуску до професії та дисциплінарної відповідальності, реєстрово-інформаційної інфраструктури, механізмів забезпечення якості, а також впливу повномасштабної війни та євроінтеграційних процесів на трансформацію системи. Завданнями дослідження є визначення категоріального апарату та розмежування суміжних концепцій, аналіз адміністративно-правового режиму допуску до професії, характеристика інституційної організації системи, оцінка регуляторних механізмів якості, акредитації та цифровізації, а також визначення напрямів реформування системи з урахуванням воєнних і євроінтеграційних чинників.

Виклад основного матеріалу. Відправною точкою дослідження є з'ясування змісту базових категорій. Закон України «Про судову експертизу» визначає судову експертизу як дослідження на основі спеціальних знань об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду; Кримінальний процесуальний кодекс України водночас фіксує заборону призначення експертизи для з'ясування питань права [1, 3]. Дефініційний зв'язок законодавчого і процесуального рівнів задає чітку межу між спеціальними знаннями та юридичною кваліфікацією й встановлює вимогу до коректного формулювання питань експерту.

Категорія «судово-експертна діяльність» у межах адміністративно-правового аналізу охоплює не лише проведення експертиз та експертних досліджень, а й організаційно-управлінські функції, науково-методичне забезпечення, атестацію, дисциплінарні процедури, ведення реєстрів експертів і методик; статті 7–8 Закону одночасно встановлюють суб'єктний склад і визначають носіїв управлінських повноважень [1]. Процесуальні фігури «експерт» і «спеціаліст» у кримінальному провадженні мають різні функції й різні режими відповідальності: експерт виконує доручення щодо дослідження та подає висновок, тоді як спеціаліст надає консультації, пояснення, довідки й технічну допомогу, включно з відбором зразків [3]. Таке розмежування впливає на адміністративні механізми допуску до виконання функцій у

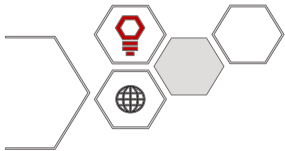

провадженні, стандарти компетентності та відомчі регламенти підготовки й контролю.

Окремого аналізу потребує термін «експертне дослідження», що позначає дослідження на договірних засадах поза рамкою процесуального доручення. Закон визнає право судового експерта проводити такі дослідження для юридичних і фізичних осіб із законодавчими обмеженнями [1]; Інструкція Міністерства юстиції України про призначення та проведення судових експертиз і експертних досліджень об'єднує регуляцію «експертиз» і «досліджень» у спільний адміністративно-процедурний масив, уніфікуючи вимоги до документів, об'єктів та оформлення результату [2].

Визначивши категоріальний апарат, доцільно перейти до аналізу нормативної архітектури публічного управління судово-експертною діяльністю. Система джерел регулювання утворює ієрархію матеріальних і процесуальних норм та підзаконних актів. Закон України «Про судову експертизу» встановлює склад законодавства про судову експертизу та визначає пріоритет ратифікованого міжнародного договору в разі колізій; водночас закон запроваджує застосування загальної адміністративної процедури до прийняття, оскарження й припинення адміністративних актів у судово-експертній сфері через відсилку до Закону України «Про адміністративну процедуру» [1, 11].

Адміністративно-правовий режим допуску до професії концентрується навколо атестації та обігу «права на проведення експертизи». Закон визначає атестацію як процедуру присвоєння кваліфікації, підтвердження підвищення кваліфікації та присвоєння кваліфікаційного класу; рішення експертно-кваліфікаційної комісії про присвоєння кваліфікації та складення присяги створює підставу для видачі свідоцтва, причому свідоцтво є безстроковим при одночасному трирічному циклі підтвердження підвищення кваліфікації [1]. Підзаконна деталізація у частині кваліфікаційного іспиту реалізується через Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при

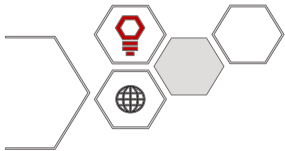

Міністерстві юстиції України, яке передбачає усний іспит, заборону використання джерел інформації та допустимість проведення іспиту у режимі відеоконференцзв'язку [8].

Дисциплінарна відповідальність судового експерта виконує функцію забезпечення процесуальної доброчесності, а не інструмента ревізії змісту висновку. Закон визначає дисциплінарний проступок через перелік діянь, зокрема самостійне збирання матеріалів та вибір вихідних даних, порушення строків, вихід за межі кваліфікації, порушення порядку зберігання об'єктів і вимог до оформлення висновку; дисциплінарне стягнення допускає судовий контроль [1]. Підзаконне відомче регулювання Міністерства внутрішніх справ України додатково фіксує, що звернення про «рецензування» висновку експерта як оцінку обґрунтованості та дотримання методик не належить до компетенції установ відомчої експертної служби, залишаючи оцінку висновку площині процесуального права [9].

Зміст процедур допуску до професії та дисциплінарного контролю невіддільний від інституційної організації, в якій ці процедури реалізуються. Закон формує багатовідомчу архітектуру через визначення державних спеціалізованих установ: науково-дослідні установи судових експертиз у сфері управління Міністерства юстиції, судово-медичні й судово-психіатричні установи у сфері управління Міністерства охорони здоров'я України, експертні служби органів внутрішніх справ, оборони, безпеки та прикордонної служби, а також фахівці поза штатом державних спеціалізованих установ. При цьому закон встановлює, що криміналістичні, судово-медичні та судово-психіатричні експертизи у кримінальному провадженні виконують виключно державні спеціалізовані установи, що визначає адміністративні параметри інституційної монополії у чутливих видах експертиз [1].

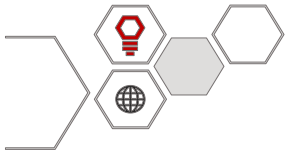
Організаційно-управлінський рівень закріплює розподіл відповідальності між «відомчими власниками»: закон покладає на міністерства та інші державні органи науково-методичне забезпечення,

організаційно-управлінські засади діяльності підпорядкованих установ і контроль дотримання законодавства; окремо на Міністерство юстиції покладено організаційно-управлінське та науково-методичне забезпечення судово-експертної діяльності фахівців поза державними спеціалізованими установами [1].

Важливу роль у забезпеченні адміністративної прозорості й керованості відіграє реєстрово-інформаційна інфраструктура. Порядок ведення державного Реєстру атестованих судових експертів визначає Реєстр як офіційну електронну базу даних, що включає відомості про експертів різних відомств та фахівців поза державними спеціалізованими установами, встановлює Міністерство юстиції держателем, а ДП «Національні інформаційні системи» — адміністратором; набір реєстрових даних охоплює рішення експертно-кваліфікаційних комісій, спеціальності, відомості про дисциплінарні стягнення, тимчасове зупинення чи поновлення діяльності, а також контактні параметри професійної ідентифікації [6].

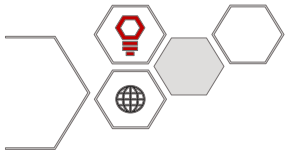
Процесуально-організаційний «стик» управління та судочинства формує Інструкція Міністерства юстиції про призначення та проведення експертиз і досліджень, яка визначає обов'язкові реквізити постанови чи ухвали про призначення експертизи, вимоги до опису об'єктів, зразків і переліків, встановлює необхідність окремого дозволу на пошкодження або знищення об'єкта у документі про призначення, регламентує визначення провідної установи при комплексній експертизі та закріплює компетенцію керівника установи щодо організації проведення і призначення експерта й строків виконання [2]. Регіональний вимір організації забезпечує доступність послуг і розподіл навантаження; інституційний приклад становить мережа відділень Київського науково-дослідного інституту судових експертиз як форма територіальної децентралізації в межах єдиного організаційного управління [19].

Описана інституційна архітектура становить організаційну рамку, проте ефективність системи визначається передусім механізмами забезпечення якості експертного продукту. Якість судово-експертної діяльності у публічно-правовому вимірі залежить від методичної валідності, організаційної незалежності та управління ризиком помилки. Наукові публікації останніх років пов'язують підвищення якості з удосконаленням адміністративно-правового регулювання та з вибором моделі управління установами, що включає механізми зовнішнього контролю, прозорості й підзвітності [13, 14].

Ключовим інструментом методичного контролю є Реєстр методик проведення судових експертиз: Порядок ведення Реєстру визначає його як офіційну електронну базу даних атестованих методик, встановлює відкритість інформації, включення методики за рішенням Координаційної ради з проблем судової експертизи та перелік документів, що підтверджують наукову розробку й апробацію [7]. Національна стандартизація у 2023–2024 роках доповнила реєстрову модель: наказ національного органу стандартизації прийняв ДСТУ 9265:2023 із чинністю з 1 травня 2024 року, що встановлює єдині правила розроблення та оформлення методик і підвищує відтворюваність експертних процедур [5].

На міжнародному рівні акредитація виступає інструментом довіри та взаємного визнання. Рішення Ради Європейського Союзу 2009/905/JHA закріпило вимогу акредитації до EN ISO/IEC 17025 для провайдерів, що здійснюють лабораторні активності з формування ДНК-профілів і дактилоскопічних даних [12]; порівняльно-правовий орієнтир у Великій Британії демонструють регуляторні документи Forensic Science Regulator, які пов'язують відповідність кодексу судово-експертної практики з наявністю акредитації до міжнародних стандартів, включно з ISO/IEC 17025 [21]. Інституційна передумова акредитаційної політики в Україні існує через міжнародний статус національного органу акредитації: International Laboratory Accreditation Cooperation наводить Національне агентство з акредитації

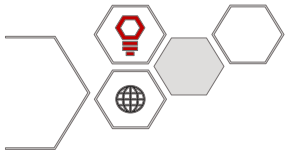

України як підписанта ІЛАС МРА у визначених сферах, що засвідчує міжнародне визнання акредитації [17].

Окремим напрямом адміністративної модернізації є цифровізація та управління навантаженням. Проєкт ЄС «ПРАВО-Justice» аргументує інтеграцію електронного документообігу експертних установ з Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою, розвиток електронної ідентифікації експерта через реєстр, запровадження електронного кабінету експерта та алгоритмізоване призначення експерта на основі кваліфікації, спеціалізації та завантаженості; реалізація такого підходу потребує корекції процесуальних моделей призначення експертиз, оскільки наявні процесуальні конструкції визначення установи або експерта впливають на можливості автоматизації [16].

Поряд із зазначеними системними механізмами, потужним чинником трансформації судово-експертної системи стали повномасштабна війна та євроінтеграційні процеси. Воєнні умови спричинили інтенсивне залучення експертних спеціальностей, пов'язаних з вибухами, зброєю, військовим майном, цифровими доказами, екологічною шкодою та ідентифікацією загиблих. Класифікація видів експертиз у підзаконному регулюванні Міністерства юстиції включає вибухотехнічну експертизу, експертизу техногенних вибухів, комп'ютерно-технічну експертизу та військову експертизу, що створює адміністративну основу для управління спеціалізацією, кадровим забезпеченням і матеріально-технічними ресурсами [2].

Міжнародні протоколи документування катувань і цифрових відкритих джерел задають вимоги до сумісності методик зі стандартами фіксації, збереження та верифікації доказів. Berkeley Protocol (2022) щодо цифрових відкритих джерел та Istanbul Protocol (2022) щодо документування катувань, розроблені під егідою Управління Верховного комісара ООН з прав людини, формують міжнародні еталони якості документування, що мають знайти

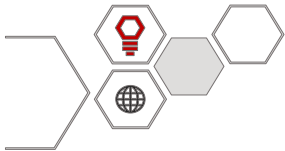

відображення в адміністративних рішеннях щодо програм підготовки, внутрішніх стандартів лабораторій та системи методик. Процесуальні норми Кримінального процесуального кодексу України допускають залучення фахівця з іноземної держави або міжнародної організації як спеціаліста у галузі хімічної, біологічної, радіаційної, ядерної чи іншої зброї, що формує адміністративне завдання щодо верифікації компетентності, визначення режимів доступу та забезпечення безпеки ланцюга збереження [3].

Інституційна адаптація у секторі безпеки проявилась через оновлення підзаконного регулювання у 2025 році: наказ Служби безпеки України про експертно-кваліфікаційну комісію поєднує адміністративну процедуру, зокрема механізм відводу, стандарти сертифікації персоналу EN ISO/IEC 17024 та внутрішні правила дисциплінарної відповідальності й підвищення кваліфікації [10]. Євроінтеграційний вимір у форензичній сфері конкретизують політики EFSA 2.0 та Action Plan (2023), орієнтовані на цифровізацію, інновації та підвищення надійності результатів у межах прав людини й захисту даних [18]; практичні кроки інтеграції з європейськими підходами включають узгодження управління місцем події зі стандартом ISO/IEC 17020, що підтверджує European Union Advisory Mission Ukraine [20].

Питання законодавчої реформи у 2021–2025 роках зберігає невизначеність: урядовий проєкт Закону № 6284 про судово-експертну діяльність відкликано 17 липня 2025 року [4], а матеріали «ПРАВО-Justice» у 2023 році зафіксували відсутність консенсусу між стейкхолдерами щодо моделі реформи [16]. Рекомендаційний пакет «ПРАВО-Justice» 2024–2025 років обґрунтовує потребу надвідомчого органу нагляду і регулювання якості, сертифікації та стандартизації з орієнтиром на акредитацію за ISO 17025, розгортання програм профтестування та нейтралізацію конфліктів інтересів [15].

Висновки. Проведене дослідження засвідчує, що адміністративно-правові засади функціонування системи судових експертиз формують

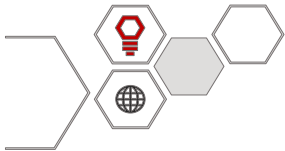

доказову інфраструктуру правосуддя через нормативне визначення суб'єктів і компетенцій, процедури допуску до професії, дисциплінарну відповідальність, реєстрове забезпечення та методичний контроль. Законодавчі зміни 2024 року створили модернізований режим «права на проведення експертизи» із безстроковим свідоцтвом, трирічним циклом підтвердження підвищення кваліфікації та процедурою тимчасового зупинення чи припинення права, що підтверджує зміщення регуляторного акценту з «реєстрації статусу» на «постійний контроль професійної придатності».

Багатовідомча архітектура державних спеціалізованих установ та існування приватного сегмента судових експертів формують фрагментацію управління, що підвищує ризики різнорідності стандартів якості та конфлікту інтересів при поєднанні функцій розслідування й експертизи у межах одного відомства. Нормативна вимога незалежності, закріплена в Законі «Про судову експертизу», задає стандарт для подальшого інституційного балансування через прозорі процедури, зовнішній контроль якості та уніфікацію дисциплінарних практик.

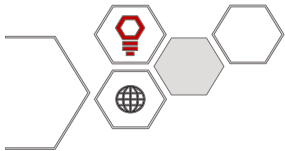
Авторська позиція полягає у тому, що оптимальним шляхом подолання фрагментації є інституційне «зшивання» системи через надвідомчого регулятора судово-експертної діяльності з повноваженнями сертифікації експертів, валідації методик, координації профтестування, акредитаційної політики та цифрової інтеграції, із підзвітністю парламенту та з пріоритетом якості висновку перед інституційною належністю експерта.

Подальші дослідження мають зосередитися на розробці конкретних моделей надвідомчого регулювання з урахуванням європейського досвіду акредитації за ISO/IEC 17025, механізмів цифрової інтеграції експертних установ з Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою, а також на оцінці ефективності новітніх законодавчих змін щодо трирічного циклу підтвердження кваліфікації.

Список використаних джерел

1. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (в ред. від 15.11.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12/ed20241115/print>
2. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98/print>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (в ред. № 4651-17). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print>
4. Про судово-експертну діяльність : проєкт Закону України (реєстр. № 6284/2021). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/28242>
5. Про прийняття національних стандартів, змін до національних стандартів та скасування нормативних документів : Постанова від 16.11.2023 р. № 321. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0321774-23>
6. Про затвердження Порядку ведення державного Реєстру атестованих судових експертів : Наказ Міністерства юстиції України від 29.03.2012 р. № 492/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0484-12/print>
7. Про затвердження Порядку ведення Реєстру методик проведення судових експертиз : Наказ Міністерства юстиції України від 02.10.2008 р. № 1666/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0924-08/print>
8. Про затвердження Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів : Наказ Міністерства юстиції України від 03.03.2015 р. № 301/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15/ed20240527/print>
9. Про затвердження Змін до Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та порядок проведення атестації судових експертів Експертної

служби МВС : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.03.2023 р. № 224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0744-23>

10. Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію при Службі безпеки України та атестацію судових експертів : Наказ Служби безпеки України від 02.06.2025 р. № 210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1106-25/print>

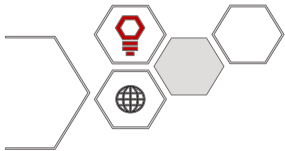
11. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 15. Ст. 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20/print>

12. Council Framework Decision 2009/905/JHA of 30 November 2009 on accreditation of forensic service providers carrying out laboratory activities. *Official Journal of the European Union*. 2009. L 322/14. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX%3A32009F0905%3AEN%3AHTML>

13. Ovsianynkova I. Effective administrative and legal regulation of forensic activities in the context of European integration. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*. 2021. Vol. 24, No. 2. DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.2.2021.11>. URL: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/494>

14. Tkachenko N., Aliexsieichuk V., Yusupov V., Myrovskaya A., Cherniavskaya O. Comparative analysis of models of organisation of forensic activities: international experience. *Social & Legal Studios*. 2024. Vol. 7, No. 3. P. 55–65. DOI: 10.32518/sals3.2024.55. URL: https://sls-journal.com.ua/web/uploads/pdf/SLS_Vol.7._No.3_2024-55-65.pdf

15. Rybicki P. Improvement of forensic science and judicial expertise system in Ukraine. EU Project «Pravo-Justice». 2023. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/688/381/7d8/6883817d891d7624908973.pdf>

16. Узагальнення за підсумками обговорень актуальних питань у сфері судової експертизи (березень–квітень 2023 р.). Проєкт «Право-Justice». 2023. URL:

<https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/649/40b/82d/64940b82def1f184084483.pdf>

17. National Accreditation Agency of Ukraine (NAAU). ILAC MRA signatory details. International Laboratory Accreditation Cooperation. 2024. URL: <https://ilac.org/signatorydetail/?id=124>

18. Council of the European Union. Document 7152/23 ENFOPOL 103 IXIM 42 COSI 42 COPEN 64 JAI 273 (Brussels, 9 March 2023). 2023. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7152-2023-INIT/en/pdf>

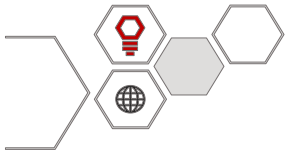
19. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз. Відділення. URL: <https://kndise.gov.ua/branches>

20. EU Advisory Mission Ukraine. Ukraine enhances crime scene management in the forensic process. EUAM Ukraine News. 18.09.2025. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/news/ukraine-enhances-crime-scene-management-in-the-forensic-process/>

21. Forensic Science Regulator. Forensic Science Regulator: Code of Practice (accessible). UK Home Office. 2023. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/statutory-code-of-practice-for-forensic-science-activities/forensic-science-regulator-code-of-practice-accessible>

22. Яценко І. І. Судова експертиза як об'єкт адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва. *Law and Safety*. 2020. Т. 78, № 3. С. 96–102. URL: <https://pb.univd.edu.ua/index.php/PB/article/download/pb.2020.3.12/300>

23. Овсянникова І. М. Судово-експертна діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2020. С. 274. URL: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/download/429/438>

24. Тополя Р. В. Адміністративно-правові засади юридичної відповідальності судових експертів в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2025. С. 351. URL: <http://www.apdp.in.ua/v107/44.pdf>

25. Тополя Р. В. Адміністративно-правові засоби контролю та нагляду за експертною діяльністю в Україні. *Київський часопис права*. 2025. № 3. С. 251–256. URL: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/download/683/649>

26. Михайлов В. О. Порівняння адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності в Україні та країнах Європейського Союзу. *DICTUM FACTUM*. 2023. № 2 (14). С. 153–159. URL: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/download/293/261>

27. Тополя Р. Підстави та порядок виникнення адміністративно-правової правосуб'єктності судового експерта. *Юридичний вісник*. 2024. № 1. С. 178–184. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v1_2024/1_2024.pdf#page=178

28. Михайлов В. Історія законодавчих ініціатив щодо правового регулювання судово-експертної діяльності в Україні. *DICTUM FACTUM*. 2025. № 1 (17). С. 265–272. URL: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/download/417/374>

29. Ткаченко Н., Алексєйчук В. Моделі системи інституцій судової експертизи в Україні (переваги та ризики). *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2022. № 1. С. 10–23. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Tpsek_2022_1_4.pdf

30. Халюзов Ю. Експертний висновок в адміністративному судочинстві. *Foreign Trade: Economics, Finance, Law*. 2025. Vol. 139, No. 2. С. 95–105. URL: <https://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/download/2297/2165>